

ERFGOEDPLATFORM GEMEENTE HEUMEN

Slag op de Mookerheide

In het **weekend van 13 en 14 april 2024** wordt de Slag op de Mookerheide herdacht die 450 jaar geleden plaatsvond. Tijdens deze veldslag in en rond de dorpen Middelaar, Mook en Heumen stond het Spaanse leger van 6500 soldaten tegenover het leger van Willem van Oranje dat bestond uit 8500 huurlingen.

In 1574 trok het huurlingenleger onder aanvoering van de graven Lodewijk en Hendrik van Nassau vanuit het zuiden – door de dorpen Milsbeek en Middelaar – op naar Mook waar het besloot op de Mookerheide te overnachten. Aan de Brabantse kant trok gelijktijdig het Spaanse leger op: tussen Grave en Overasselt stak het de Maas over om, via Heumen, bij Mook de opmars van het huurlingenleger van Lodewijk en Hendrik van Nassau te stoppen.

Op **zaterdag 13 april** wordt deze veldtocht nagespeeld door de lokale jeugd. Leerlingen van de basisscholen van Middelaar en Mook zijn verkleed als huurlingen en trekken in een bonte stoet, vergezeld van muziek en een schuttersgilde, op naar Mook. Leerlingen van de basisscholen van Molenhoek en Heumen zijn verkleed als Spanjaarden en trekken ook, met muziek en een schuttersgilde, op naar Mook. Op de Maaskade in Mook ontmoeten en begroeten ze elkaar in vriendschap en wisselen vlaggen uit. Daarmee start het verbroederingsfeest dat spectaculair zal worden afgesloten.

Ook op **zaterdag 13 april** tussen 11.00 en 14.00 uur is de protestantse Joriskerk in het dorp Heumen geopend: daar wordt verhaald van de gebroeders Van Nassau die tijdens deze slag het leven lieten. In dit kerkje bevindt zich een cenotaaf (leeg graf) ter nagedachtenis aan Lodewijk en Hendrik van Nassau.

Ook is in 1939 een door de Heumense kunstenaar Jac Maris gemaakt herdenkingsmonument voor de Grenstroepen op de buitengevel geplaatst.

Verder is in het dorp Heumen het St. Georgiusgilde present met trommels en vaandels, treedt de Vocal Group New Challenge uit Heumen op en maakt Hans Dom op de zes snaren en de klankkast van zijn gitaar een muzikaal stripboek over de dagen voor en van de Slag op de Mookerheide.

Op **zondag 14 april** vindt de officiële herdenking in de gemeente Mook en Middelaar plaats, met o.m. een viering in de St. Antonius Abt kerk van Mook, een lunch op het Raadhuisplein en de onthulling van een kunstwerk. Voor meer info, zie www.huystemoock.nl

Beeldbank en vertelbijeenvakomsten

De Beeldbank blijft zich gestaag door ontwikkelen. Inmiddels zijn circa 1500 afbeeldingen opgenomen, waaronder de volledige collectie van Heumen in Beeld. Nu deze fraaie collectie via de Beeldbank getoond kan worden is dit voor 'collector' en beeldbankpionier Jos Gerrits reden om de site Heumen in Beeld uit de lucht te halen.

Binnen de Beeldbank zijn lokale werkgroepen per dorp actief met het verzamelen, ontsluiten en tonen van erfgoed gerelateerd audio- en beeldmateriaal. Voor Malden hadden we nog geen groep. We zijn erg blij dat Tien van Loveren uit Malden zich aangesloten heeft en dat maakt het mogelijk om samen met de support van Jos Gerrits, Tini Martens, Petra Thijssen en Bart Kersten tot een gemengde groep Heumen-Malden te komen. Tien beschikt over een uitgebreide collectie (onder meer de collectie v. d. Crujssen over oud-Malden) en de daarvoor in aanmerking komende onderdelen krijgen de komende periode een plekje op de beeldbank.

*Luchtfoto pand
Nederasselt*

Vertelbijeenvakomsten

In de maand april is het druk met vertelbijeenvakomsten, gebaseerd op erfgoed-beeldmateriaal.

Nederasselt:	23 april om 13.30 u. in Ons Huis
Overasselt:	26 april om 10.00 u. in Verenigingsgebouw
Heumen:	30 april om 14.00 u. in Terp

Cahier over Hend de Kleijn

Het cahier over het uitzonderlijke leven van onze voormalige blinde dorpsdichter Hend de Kleijn verschijnt op 10 mei a.s.

Het leven van Hend de Kleijn wordt beschreven vanaf zijn geboorte op boerderij De Zandberg in Overasselt tot aan zijn dood in 1966.

De wending die zijn leven nam, nadat hij de oorlogsdagen in mei 1940 had meegemaakt, staat uiteraard centraal in het cahier.

Graag nodigen wij u uit bij de presentatie van dit cahier op:

vrijdag 10 mei a.s. om 20.00 uur in het Verenigingsgebouw in Overasselt

Deze presentatie wordt muzikaal omlijst door een keur van zangers, die indertijd meegedaan hebben aan de opera 'Als de rogge rijpt'.

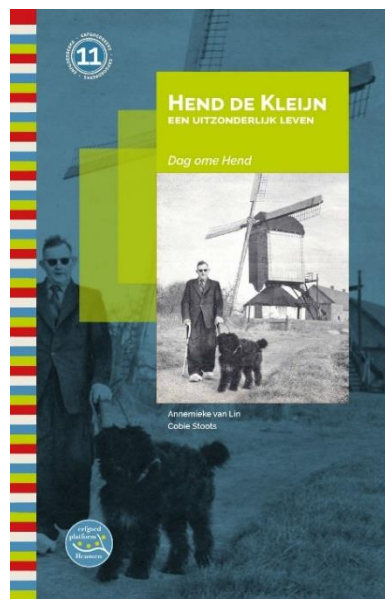
Ook nemen we u aan de hand van een PowerPoint-vertoning mee in het leven van Hend en Mina de Kleijn. Verder worden er enkele gedichten van Hend voorgelezen. Ook worden er enkele mooie knutselwerken van zijn hand tentoongesteld die de tand des tijds hebben doorstaan.

Kortom een avond waarop het leven én het werk van Hend de Kleijn vanuit verschillende invalshoeken voor het voetlicht komen.

Na afloop is er gelegenheid om dit cahier te kopen c.q. te bestellen.

Wij hopen dat u in de gelegenheid bent om deze presentatie bij te wonen. U bent van harte welkom!

Annemieke van Lin & Cobie Stoots, auteurs

Open poort wandeling 'de Koeietuin'

Op **zondag 12 mei om 10.30 uur** is er weer een wandeling over het normaal gesproken niet toegankelijke terrein aan de Noordrand van het dorp Heumen.

Nadat het terrein in 2014 is heringericht met een extra functie van wateropvang/ infiltratie heeft Jef Gielen met hulp van vrijwilligers en boer Stan (koeien begrazing) het terrein in beheer genomen. Er is sindsdien veel gebeurd en er heeft zich een bijzondere flora ontwikkeld. Ook zijn de heggen en wallen gebruikt om mee te experimenteren, om de theoretische kennis die er toen bestond in de praktijk te testen.

De praktische kennis was begin 20^e eeuw verloren gegaan en sinds begin deze eeuw wordt getracht deze praktische kennis weer nieuw leven in te blazen. Dit heeft tot veel inzichten geleid over het 'heggen verdichten', beter bekend als 'heggenvlechten'. Door experimenteel beheer langjarig te bestuderen kan hier veel van geleerd worden. Deze kennis draagt bij aan het beheer van cultuurlandschappen in Nederland en daarbuiten.

Op 12 mei heeft u de mogelijkheid om het terrein te bezoeken tijdens een wandeling o.l.v. Jef Gielen. De wandeling begint om 10.30 uur vanaf de kruising van de Oudeboterdijk en de Jac Marisstraat / Frankenstraat te Heumen. Honden zijn niet welkom op het terrein! De wandeling zal circa 1,5 uur in beslag nemen, stevige waterdichte schoenen zijn raadzaam, het kan er erg nat zijn.

Boomgaarden

Ook deze winter zijn de gemeentelijke boomgaarden weer gesnoeid door de snoegroep onder begeleiding van Jeroen Charpentier. Naast de Elshof, bijna 100 bomen, zijn ook de kleinere boomgaarden bij Heumen (Monumentweg) en Malden (Vieracker en Rijksweg) weer gesnoeid en zullen bij het uitkomen van deze nieuwsbrief misschien al in bloei staan.

De groep is inmiddels ook weer gegroeid tot meer dan 20 deelnemers die een cursus gevolgd hebben en nu voldoende ervaring hebben om zelfstandig bomen te snoeien.

Ook zijn er dit jaar nieuwe (vervangende) fruitbomen geplant in de Elshof om zo de rijen weer compleet te maken.

In de bosranden rondom de boomgaard zijn inheemse vruchtdragende planten als meidoorn en wegedoorn geplant en bramen teruggedrongen.

Het gaat dus niet alleen om de fruitbomen, maar ook om de directe omgeving van de boomgaarden zelf.

Molenbiotoop Maasmolen in Nederassel

Afgelopen herfst werd de Werkgroep Groen Erfgoed erop gewezen dat de 'molenbiotoop' van de Maasmolen wordt verstoord door te hoge heggen, bomen en bossen. De molenbiotoop bestaat uit een cirkel rond de molen waarin geen obstakels mogen voorkomen die de windvang van de molen zouden hinderen.

Bijvoorbeeld in de eerste 50 meter mag niets staan hoger dan het laagste punt van de wieken, hoe verder weg hoe hoger wel toegestaan is.

In het geval van de Maasmolen zijn er ook veel gebouwen in de directe omgeving die niet aan deze eisen voldoen, maar hier zal weinig aan gedaan kunnen worden. Dat kan wel met groen, want dat kun je zo beheren dat het aan de eisen voldoet.

Komend groeiseizoen zal er samen met betrokkenen – Kadans, de molenaars en de gemeente Heumen – een plan gemaakt worden om het 'groene' erfgoed rondom de Maasmolen zoveel mogelijk binnen de eisen van de molenbiotoop te laten vallen. Het zal een meerjarig plan worden voor herstel en toekomstig beheer van het gehele terrein in de directe omgeving van de Maasmolen.

De eerste aanzet voor het herstel is begin maart jl. al begonnen. De heggen rond de toerit naar de molen zijn teruggezet en deels gelegd (een verdichtingstechniek). Deze heggen zullen komende maand alweer uitlopen en met die nieuwe uitlopers kan in de 'Week van de Heg 2024' (23 november t/m 1 december) de heg gevlochten worden (weer een verdichtingstechniek). Het streven is: een beheersbare - dichte - lage, maar wel brede heg rondom de (nu nog) weide.

Nieuwe molenaar op de Maasmolen

Als nieuwe molenaar van de Maasmolen te Nederasselt wil ik me graag even aan u voorstellen: ik ben Vincent Claessens, 29 jaar oud, en ik woon in Cuijk. In het dagelijkse leven ben ik werkzaam als klassiek gitarist en gitaardocent, maar in mijn vrije tijd houd ik me vooral met molens en ander historisch erfgoed bezig.

Halverwege het vorige jaar, net na het afronden van mijn studie aan het Conservatorium van Maastricht, hoorde ik dat Rob Snel gestopt was als molenaar op de Maasmolen. Mij werd toen meteen ook gevraagd of ik geen interesse had om zijn positie over te nemen, omdat er nog altijd geen opvolger voor hem gevonden was.

Na een eerste bezoekje aan de molen twijfelde ik geen moment, en ben uiteindelijk op 6 december 2023 door de gemeente Heumen benoemd tot molenaar van de Maasmolen.

Aangezien ik altijd al een enorme fascinatie voor molens en oude gebouwen in het algemeen gehad heb, is het voor mij een grote eer om de sleutel van deze prachtige, bijna 300 jaar oude standaardmolen te mogen bezitten.

Hopelijk tot ziens op de molen!

Nationale Molendag

Op **11 en 12 mei 2024** vindt de Nationale Molendag plaats. Ook in Heumen nemen onze molens daar natuurlijk aan deel. De Joannusmolen in Heumen, de Zeldenrust in Overasselt en de Maasmolen in Nederasselt zijn beide dagen na 10.00 uur te bezoeken. De molenaars leggen graag alles uit. U zult zien, dat de molens door de vrijwillige molenaars in goede conditie worden gehouden en dat ook de omgeving van de Joannusmolen en de Maasmolen flink is verfraaid. En de molens zijn natuurlijk volop in beweging, als de wind een beetje meewerkt.

Boekje met wandel- en fietsroutes

Het thema voor 2024 van de Open Monumentendag luidt: ‘Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen’.

Vanzelfsprekend zullen dan in de gemeente in lijn met het thema de gebruikelijke monumenten te bezoeken zijn. De bestaande werkgroepen per dorp pakken dit op zoals ze dit ieder jaar al doen. Daarnaast is het idee geboren om de vele erfgoed-gebonden wandel- en fietsroutes die de gemeente Heumen rijk is, nu eens in één overzichtelijk boekje samen te brengen. Dat boekje zou dan tijdens de Open Monumentendag óók gratis voor iedereen beschikbaar zijn en op de gebruikelijke wijze worden gedistribueerd.

Dit boekje komt qua vormgeving (zoals het OMD-programma 2024) uit onder de vlag van het Erfgoedplatform Gemeente Heumen uit. Er staan duidelijke, zo groot mogelijke kaarten in: voor iedere route eentje. Met een signaalkleur is de route ingetekend en zijn ‘punten van belang’ aangegeven. Ieder punt wordt in het boekje kort verklaard met hooguit enkele regels tekst.

Daarnaast is er per route een te scannen QR-code. Wanneer je die scant, kun je het kaartje op je telefoon downloaden (in Google ‘Locatie’) en kun je per aangegeven punt-van-belang wat meer informatie vinden wanneer je op die punten dóórklikt.

Elke bekende en goed uitgezette en beschreven erfgoed wandel- en fietsroute krijgt 2 pagina’s: op de linker pagina het duidelijke kaartje met route en op de rechter pagina de QR-code en beschrijving.

Onze website bevat op dit moment een tiental wandelroutes, waarvan de meeste betrekking hebben op Overasselt en/of door de werkgroep Heerlijkheden Overasselt zijn geïnitieerd: zie <http://www.erfgoedheumen.nl/wandelingen.php>

Daar komen nog de twee recente ommetjes uit Overasselt bij. Voor wat betreft de fietsroutes hebben we op verzoek van De Lage Hof een boerderijenroute ontwikkeld, krijgt de WOII-wandeling ook een fietsvariant en nemen we via de betreffende website de fietsroute ‘Luxe achter de Limes’ (langs herinneringen aan de Romeinen) en ‘Heer en Meester’ (langs de gebouwen van Jan Jacob Luden) mee. In het boekje worden dus in totaal 16 routes opgenomen.

Nieuwe pleisterplaatsen op de Maas(ban)dijk

Onlangs heeft de gemeente Heumen een ruime pleisterplaats aangelegd op de Maasdijk, ter hoogte van het Molenwiel en de Maasmolen in Nederasselt.

Binnenkort zal de gemeente een soortgelijke pleisterplaats inrichten op de grens tussen Nederasselt en Overasselt, op de Maasbandijk. Dat is precies de plek van de dijkdoorbraak op Oudjaarsdag 1925, waarna een groot deel van het Land van Maas en Waal overstroomde, met alle desastreuze gevolgen van dien.

Het Erfgoedplatform is met de gemeente Heumen in overleg over de mogelijkheid om op deze plek ter herinnering aan deze gebeurtenis een informatiebord en/of een toepasselijk kunstwerk te plaatsen.

Wandeling op Paaszaterdag weer groot succes

Op Paaszaterdag 30 maart jl. zongen de leden van het Gregoriaanse koor ‘Schola Cantorem Karolus Magnus’ gekleed in monnikspij in alle vroegte bij de Wallrick-kapel. Aansluitend kon men na de koffie in het restaurant onder begeleiding van een erfgoedgids een wandeling maken door het Vennengebied bij Overasselt. Hieraan deden in totaal ruim 50 wandelaars mee.

Nijmegenaar Paul Groos opende in de buitenlucht met de prachtige lentevertelling over Hades en Persephone. Tijdens de wandeling kwam de fraaie lente-natuur van het vennengebied voorbij, maar ook de rijke historie van het gebied met prehistorische grafheuvels, de Romeinse villa, de bewoning en ontginning bij de kloosterboerderijen en ook de meer recente geschiedenis van de luchtlandingen tijdens Market Garden.

De wandeling werd voor de tweede keer georganiseerd door Nederasselt Gezond i.s.m. het Erfgoedplatform Gemeente Heumen en het ziet er naar uit dat het een mooie Paastraditie gaat worden.

In Memoriam Piet van Zuijlen

Op 83-jarige leeftijd is Piet van Zuijlen op 29 februari jl. overleden.

Vanaf de oprichting in 2004 was Piet enthousiast lid van de Werkgroep Historie Worsum. De Werkgroep onderzoekt en bespreekt in de 6-wekelijkse bijeenkomsten de prachtige buurtschap Worsum en zijn oude geschiedenis van historische boerderijen zoals de Munnikhof, Bloemershof, Worsumsche Hof en de Hooge Hof. Ook de kleine boerderijen, zoals het Huis in de Mars van de familie Van Zuijlen, kreeg aandacht. Daar voelde Piet zich, met zijn grote liefde voor Worsum, bij thuis. Het was zijn geboortegrond als zoon van Flip van Zuijlen en Maria Nikkelen, en kleinzoon van Ties van Zuijlen en Theodora Klabbers. Zijn gelukkige jeugdijaren lagen daar. Hij was er geworteld.

Het onderzoek van de Overasseltse veldnamen van zijn broer André, werd door Piet met gepaste trots ingebracht. De scripties die André hierover schreef, zijn van blijvende waarde voor de geschiedschrijving van Overasselt.

Piets' laatste deelname aan onze bijeenkomsten was op 14 februari. We gaan hem missen. In onze volgende bijeenkomst, op 27 maart, gaan we hem gedenken. Piet van Zuijlen wordt herinnerd als 'unne hiel fijne mins': bescheiden, vriendelijk, warm, rustig.

Harrie Joosten

Agenda 2024

13 en 14 april	450 jaar Slag op de Mookerheide (info: www.huystemoock.nl)
23 april	Vertelbijeenkomst Werkgroep Beeldbank Nederasselt in Ons Huis Nederasselt (start 13.30 uur)
24 april	Algemene ledenvergadering (ALV) van het Erfgoedplatform in Ons Huis in Nederasselt (inloop 19.30 uur, vergadering 20.00 uur)
26 april	Vertelbijeenkomst Werkgroep Beeldbank Overasselt in Verenigingsgebouw Overasselt (start 10.00 uur)
30 april	Vertelbijeenkomst Werkgroep Beeldbank Heumen-Malden in Terp Heumen (start 14.00 uur)
10 mei	Presentatie van het cahier over Hend de Kleijn in Verenigingsgebouw in Overasselt (20.00 uur)
11 en 12 mei	Nationale Molendag
12 mei	Open poort wandeling 'de Koeietuin' (10.30 uur)
14 en 15 september	Open Monumentendag, met het centrale thema: 'Routes, Netwerken en Verbindingen'
23 nov. t/m 1 dec.	Week van de Heg 2024

Publicaties Erfgoedplatform

Cahier 1:	Het veer van Grave naar Nederasselt (€ 15,00)
Cahier 2:	Het verdwenen kasteel Heumen en zijn bewoners (€ 15,00)
Cahier 3:	De Canon van de gemeente Heumen (€ 15,00)
Cahier 4:	De Heumense molens (€ 17,50)
Cahier 5:	Kroonwerk Coehoorn (€ 20,00)
Cahier 6:	Kloostergoederen in Overasselt (€ 17,50)
Cahier 7:	Reconstructie van een linie (€ 17,50)
Cahier 8:	Geschiedenis van protestants bezit en bestuur in Overasselt (€ 20,00)
Cahier 9.1:	Boerderij- en huisnamen in Overasselt / Buurtschap Heide (€ 20,00)
Cahier 10:	Historische heggen en wallen in de gemeente Heumen e.o. (€ 17,50)
Cahier 11:	Hend de Kleijn - een uitzonderlijk leven. [verschijnt 10 mei 2024]

Boek 1:	Achter het front (€ 20,00)
Katern 1:	Kunst in de Georgiuskerk van Heumen (€ 8,50)

Te bestellen via: <http://erfgoedheumen.nl/bestel.php>

Weet u ...

- dat onze publicaties te bestellen zijn op onze website <https://erfgoedheumen.nl/bestel.php> en ook te leen zijn bij de Openbare bibliotheken van Malden en Overasselt
- dat ook veel informatie te raadplegen is op:
Verhaal van Gelderland: <https://erfgoed gelderland.nl/project/verhaal-van-gelderland/>
Verhaal tussen Maas en Waal: <https://www.verhaaltussenmaasenwaal.nl/wat-is-een-canon/>

Colofon

De nieuwsbrief, uitgegeven door het Erfgoedplatform Gemeente Heumen, verschijnt minimaal 4x per jaar en is bestemd voor iedereen die zich op een of andere wijze verbonden voelt met het Heumens erfgoed of daarin is geïnteresseerd.

Nieuwsitems kunnen worden gestuurd naar: info@erfgoedheumen.nl

Samenstelling en redactie: Frans Wildenborg.

Het abonnement is gratis. Meld u aan op: info@erfgoedheumen.nl

Een donatie om ons te ondersteunen wordt zeer op prijs gesteld. U kunt een bijdrage overmaken op bankrekening: NL 26 INGB 0007574961 t.n.v. Erfgoedplatform Gemeente Heumen.

Het Erfgoedplatform is een ANBI-instelling zodat uw donatie aftrekbaar is van de belasting.

Omdat sprake is van een zogenoemde culturele instelling geldt voor donaties die in de vorm van een periodieke gift worden gedaan een extra fiscale aftrekmogelijkheid. Voor nadere informatie: neem contact met ons op via: info@erfgoedheumen.nl

Als u geen prijs (meer) stelt op toezending van deze nieuwsbrief, meldt u zich dan af door een e-mail te sturen naar: info@erfgoedheumen.nl